

ביקש שלא לשלוח אותן אל מחוץ לעיר הלב, ואילו חמישי ביקש דווקא כן לשלוח אותן אל מחוץ לעיר. אחרים הציעו להגדיל את חלק המוסר או את פרשת השבוע, להימנע מהבאת מובאות מספר 'זוהר', ולשחף רבנים ככתיבת ההרצאות. המסקנה לנוכח נתונים אלה היא, שההרצאות התקבלו כקרב רובם המכריע של היהודים בצרן ובכרכה ושהן השיגו את המטרה שלמענה נכתבו וחולקו.

ה.

ניתן לומר בדרך של הכללה, שחשיבותו של קובץ ההרצאות הגדון איננה בחידושי התורה המופלגים שבו, או במקורות שהיו לגנד עיני המחבר ושאינם לפנינו. הפירושים וההלכות הכלולים בו כתובים בצורה עממית ופשוטה, שווה לכל נפש, והרעיונות אינם חורגים מהמקובל בפי דרשנים במקומות רבים בעולם היהודי. חשיבותו של הקובץ היא בכך שהוא מעיד על מאמץ ממושך ומתמיד לשמור על הותם היהודית והדתית של אותם יהודים שעדיין נותרו כסוריה תחת שלטון מפלגת הבעת', ועל אורח חיים יהודי בסיסי, הכולל בעיקר תפילה, שמירה על התקנים הפולחניים האופייניים לשבתות, לתענים ולמועדים, הכרת ערכי יסוד כגון: צדקה וגמילות חסדים, ולימוד תורה ברמה העממית, הכולל שינון הרעיונות הבסיסיים של פשריות השבוע והמועדים.

הפניות ביבליוגרפיות

בנימין, ספר
כעיות
בר"ה לל
גולדמן, יהודי
הראל, תמרות
הרצאות
זאב, חיבור
זוהר, הישרכות
זוהר, קהילות
זוהר, שפתות
זנר, החיים
יער, מילואים
כהן, חינוך
כהן, יהדות
נאמן, החינוך
מנחם, קהילות
מרגל, קהילות

בנימין, השנן, ספר מסיני ישראל, ליק חי' תר"ט.
[ללא שם] כעיות הנוגע היהודי כחלב, הד המודת 12 (מרס 1943), עמ' 12-13.
צ' ברה"ל, יענוי היהודים בסוריה, רפי עליה (אור השי"ח), עמ' 46-47.
דבי גולדמן, יהודי סוריה ולבנון, ירושלים תשמ"א.
י' הירל, מורות ביהדות סוריה, 1840-1880, עבודה לקבלת תואר דוקטור בפילוסופיה, אוניברסיטת בר"א, תשנ"ב.
אדמון מ. כהן, הרצאות על התורה - אוקף מרשניות, הרצאות ומנהגים ייחודיים, ארם צובה (חלב), התשמ"ח (מהדורה מחודשת מטעם המרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובה (חלב), תל"א זכ"ב 1994).
י' זאב, יחבור קהילת ארם צובה וכביכותיה בתחילת שנות ה' תר"י, סמנות י"ד (תשנ"ב), עמ' פ"ח-פ"ט.
צ' זוהר, היערכות חכמי חלב נוכח צערו מעמדם הכלכלי והציוברי בשלהי המאה ה'19 ובראשית המאה ה'20, דברי הקונגרס העולמי ה'10' לפועי היהדות, חטיבה ב', כרך א, ח' ש"ח, עמ' 288-281.
—, קהילות ישראל שבסוריה, 1880-1918: ראשי פרקים במוגרפיה, כלכלה ומסורת הקהילה בשלהי השלטון העותמאני, עמ' 80-109, (1980).
עמ' שמרתות לחמט: קריס להתנהגותם החברתית-דתית של חכמי חלב בעת החורשה, עמ' 55 (תשנ"ג), עמ' 57-78.
זנר, זנר, החיים המסיים של יהודי סוריה בשלהי התקופה העותמאנית, עמ' 3 (תש"ם), עמ' 45-58.
א' יערי, מילואים ליהדות הערב בארם צובה, קריה ספרי (תרג"ג-תרג"ד), עמ' 108-100: א' (תרג"ד-תרג"ה), עמ' 408-401.
א' כהן, חינוך ולמוד בחלב במאה ה'19 ובראשית המאה ה'20, החינוך נג (1981), עמ' 189-192.
א' כהן, טיל, יהדות חלב בראי הורות - על ההיסטוריה החברתית-תרבותית של יהדות חלב, תל"א זכ"ב תשנ"ג.
פ' נאמן, החינוך והתרבות בסוריה, שבילי החינוך ד (תרפ"ט), עמ' חק-תקל.
י' מנחם, קהילות יהודי קמישלי בסוריה, במערכה ט (תשל"ג), עמ' 8-22.
מ' מרגל, קהילות יהודי חלב במאות ה'19-י"א בין אחרות לייחוד, עמ' 61 (תשנ"ד), עמ' 57-74.

